

סיכומים והמלצות לדוח מבקר העירייה לשנת 2022

בשנת 2022 נערכה ביקורת בשלושה נושאים:

1. בטיחות בגני משחק
2. שילוט בבתי עסק
3. תשלום לספקים.

עיקרי הממצאים

בטיחות בגני משחק

רשימת שטחים ציבוריים עם מתקני משחק/ספורט

1. הביקורת ביקשה לקבל רשימה מפורטת של השטחים הציבוריים ברחבי העיר, רשימה שאמורה לכלול את מיקום השטח, גודלו, שנת ההקמה ופירוט כל המתקנים בשטח הציבורי. רשימה מעין זו לא הוגשה לביקורת.

2. תחזוקת מתקני השעשועים ברחבי העיר מתבצעת על ידי חברת אחזקה והחברה מנהלת "תיק גן". עותק של "תיק גן" חסר בעירייה ומשכך, אין מידע מפורט של מתקני המשחק/הספורט בכל אחד מהשטחים הציבוריים אותם מתחזקת חברה האחזקה.

מומלץ להכין רשימה מפורטת של מתקני השעשועים והספורט בשטחים הציבוריים, בכלל זה, גודל השטח, שנת הקמה וכיו"ב.

יש להנהיג נוהל פנימי שיחייב את הגורמים האחראיים לעדכן את רשימת השטחים בכל פעם שיש שינוי וכן את רשימת המתקנים בכל אחד מהשטחים.

כח אדם

מנתוני מצבת עובדים נמצא, כי ממונה פיקוח ובקרה ומעקב תשתיות מונה על הבטיחות בגני המשחק, נוסף לתפקידיו. עקב ריבוי התפקידים, ניהול הבטיחות בגני המשחק הוטל על חברת האחזקה.

לצורך קיום ניהול ופיקוח נאותים ועמידה בכל החוקים והתקנות, יש לבחון מינוי של עובד ייעודי לטיפול בנושא הבטיחות בגני המשחקים והספורט בשטחים הציבוריים ובגני הילדים שיהיה פנוי לערוך סיורים ולנהל, במקביל לחברת האחזקה, "תיק גן".

תקציב וביצוע

1. נמצא, כי ההוצאות השוטפות עבור אחזקת מתקני משחקים משולמות מ"תקציב פיתוח" ולכן אינן מובאות לידי ביטוי בספרי התקציב הרגיל. כמו כן, נמסר לביקורת כי בכל פעם שיש צורך לתקן או להחליף מתקן משחקים, יש צורך לפנות לגזברות, ורק לאחר איתור מקור תקציבי לתיקון/החלפה, הליקוי מטופל. במצב דברים זה, פרק הזמן לטיפול בתיקון ו/או החלפה של מתקני המשחק ארוך, ופעמים מאלץ את העירייה לסגור את גן השעשועים או לפרק את המתקן הלקוי עד לאיתור מקור תקציבי לתיקון/החלפה.

לדעת הביקורת, יש לאתר את כל הסכומים שהעירייה הוציאה על תיקון/החלפת מתקני משחק בשנים האחרונות. בהתבסס על נתוני ההוצאה, ובהתבסס על פתיחתם של גני משחק נוספים בעיר, יש להקצות תקציב ייעודי לתחזוקת שבר, במטרה לאפשר תיקון מידי במקרה של איתור ליקויים.

ניהול תוכניות עבודה ופיקוח אחר ביצוע

ביחידה אין תוכניות עבודה לעניין בטיחות מתקני שעשועים בשטחים ציבוריים.

יש להכין תוכנית עבודה שנתית ורב שנתית אשר תפרט יעדים וסדרי עדיפויות, בין היתר, את המועדים המתוכננים לבדיקת הגנים, נוסף על נוהל המגדיר את הדרכים למעקב ותיקון מתקני המשחק.

התקשרות עם ספק שירות

1. נמצא, כי במח' פיקוח תשתיות אין תיעוד ורישום של הקריאות אשר הופנו לקבלן ובכלל זה מועד הקריאה, משך זמן ההיענות לקריאה ומועד סגירת הקריאה. זאת ועוד, במחלקה לא קיים דיווח יומי מהקבלן. עוד נמצא כי במחלקה לא מנהלים מעקב ובקרה אחר יישום הקבלן את מדדי השירות. זאת ועוד, לא מבוצע ניתוח מדדי שירות של הקבלן שבהן נדרש לעמוד - כולל טיב סגירת התקלות.

2. תוקפו של ההיתר פג ב-31.12.2019.

יש לדרוש מהקבלן לספק בכל חודש מידע מפורט, כולל תצלומים, בנוגע לבדיקות שביצע. יש לעדכן את הדיווח החודשי, הכולל את רשימת הגנים שבדק הקבלן, כך שבכל גן שבו נמצאו ליקויים יירשמו מהות ומועד התיקון. יש לשקול לשלוח את ממונה התשתיות להשתלמות מעמיקה בנושא ניהול כללי, בכלל זה השתלמות בנושא מערך הבטיחות של מתקני השעשועים בשטחים הציבוריים.

מדגם שטחים עם מתקני שעשועים

הביקורת ערכה סיורים בתשעה (9) שטחים ציבוריים במספר שכונות ברחבי העיר ונמצא כי:

1. בכל הגנים שנדגמו נמצאה גישה בטוחה ונגישה.
2. קבלן האחזקה החיצוני מתחזק את מתקני המשחק בצורה נאותה. כמו כן, בכל הגנים שנדגמו רמת הגינון הניחה את הדעת וכל פחי האשפה רוקנו במועד.
3. לביקורת לא הייתה כל דרך לוודא שהמתקנים החדשים שהותקנו על ידי קבל האחזקה עמדו בדיקות התקן הואיל וביחידה חסרים נהלים ו/או הנחיות מחייבות.
4. מתוך תשעת (9) הגנים שנדגמו בביקורת, שבעה (7) שלטים לא עמדו בדרישות התקן (שלט דהוי וכד').
5. באחד הגנים (יקינטון) לא היה שילוט כלל, כמתחייב.
6. בעוד שבכל הגנים צריכה להתבצע בדיקה תקופתית אחת לשנה, בחלק מהגנים תאריך הבדיקה שצויין הצביע על פרק זמן העולה על שנה.
7. בכל הגנים שנדגמו בביקורת, למעט פארק "הסיטי", חסרות הוראות בטיחות, כמתחייב.
8. נמצא, כי בארבעה (4) גנים (המרגנית22, המרגנית36, היקינטון, ההרדופים) היו חסרים מתקני שתייה ו/או לא היו תקינים ו/או לא הייתה אספקת מים למתקן.

יש לערוך סקר מקיף של כל השטחים הציבוריים שבהם מותקנים מתקני שעשועים וספורט ולהתאימם לדרישות התקן. כמו כן, על היחידה לערוך סיורים יזומים, אחת לתקופה, על מנת לאתר ליקויים ולבחון עמידה בכל תנאי התקן.

שילוט בבתי עסק

ועדה מקצועית לשילוט

בביקורת נמצא, כי בעירייה טרם מינתה וועדת שילוט כמתחייב. משכך, בשנים 2020 – 2021 וועדת השילוט לא התכנסה כלל.

במטרה ליישם את הוראות חוק העזר בדבר הענקת רישיון שילוט, יש למנות וועדת שילוט עירונית התואמת את חוק העזר לשילוט, שתקיים דיונים במקרים המחייבים את כינוס הוועדה.

נהלי עבודה בתחום השילוט

לביקורת לא הוגשו כל נהלים ו/או הנחיות הנוגעות לתחום השילוט בעירייה.

יש להכין נוהל מפורט בו יפורט אופן קבלת היתר שילוט, אופן הגשת הבקשה ובעלי התפקידים הרלוונטיים בעירייה, בהתאמה לחוק העזר העירוני לשילוט.

ממונה/אחראי שילוט

נכון למועד הביקורת נמצא, כי בעיריית יקנעם אין אחראי שילוט. אי לכן, הליך קבלת רישיון שילוט אינו מתקיים והאינדיקציה היחידה לקיומו של רישיון שילוט הינה גביית אגרת שילוט על בסיס "סקר שילוט".

כדי לעמוד בכל דרישות חוק העזר לשילוט, לעמוד בכל התנאים הבטיחותיים בהצבת שלטים גדולים ומוארים ובמטרה למקסם את הגבייה בגין אגרות שילוט, יש למנות אחראי שילוט עירוני, התואם את הגדרת התפקיד שפרסם משרד הפנים. מומלץ לשלב את אחראי שילוט במסגרת מחלקת רישוי עסקים, המהווה את המקום הטבעי לפעילות זו.

הצבת שלטים

נמצא, כי בעירייה לא קיים נוהל/נוהג של קביעת אמות מידה להצבת שלטים. כתוצאה מכך, במרחב הציבורי קיימים שלטים מסוגים שונים המוצבים במקומות שונים ויוצרים חזות רחוב התלויה, הלכה למעשה, ברצון בעלי העסקים.

מומלץ לקבוע אמות מידה להצבת שלטים ובכלל זה מיקום הצבת השלט, סוג השלט, חומרים, גודל, מספר שלטים לעסק, שלטים ניידים, מוארים וכד'. כמו כן, מומלץ לקדם תכנית אב לשילוט,

שבמסגרתה תיקבע מסגרת לתכנון, עיצוב והצבת שלטים בערי, שתיצור אחידות וייחודיות לכל אחד מהמרכזים המסחריים ברחבי העיר.

הנפקת רישיון לשילוט או חידוש

נמצא כי, בגין השלטים המוצבים בפועל ברחבי העיר לא הוגשה בקשה להצבת השלט, ובכלל זה לא הוצגו מכלול הנתונים הפרטים והפרטים שנדרש להגיש במסגרת הבקשה, כנדרש בחוק העזר, בפרט למקרים בודדים. כמו כן, לא קיים תהליך של רישוי שילוט בעירייה. תחום רישוי שלטים אינו מפורסם באתר האינטרנט של העירייה (למעט קובץ התקנות לשילוט), בשונה, למשל, לתהליך רישוי עסקים.

יש לוודא שבגין כל שלט המוצב ברחבי העיר תתקבל בקשה סדורה להצבה ויונפק רישיון שלט בהתאם להוראות חוק העזר. הבקשה תכלול את כל המידע והפרטים הנדרשים ובכלל זה; גודלו; סוג השלט; החומר ממנו עשוי השלט; צבעיו; תוכנו וכד'.

יש לנהל מעקב אחר הנפקת הרישיונות וחידושם ולאפשר להגיש בקשה לרישיון שלט או חידוש בצירוף המסמכים הנדרשים, באמצעות אתר האינטרנט של העירייה. הגשת בקשה באמצעות אתר האינטרנט של העירייה תחייב את העירייה ביצירת טופס בקשה זמין, אשר יכלול את כל הפרטים הנדרשים להגשת הבקשה.

פיקוח ואכיפה על השילוט ברחבי העיר

בביקורת נמצא, כי אין פיקוח על שלטים. כמו כן, לא מתבצעות כלל פעולות אכיפה כנגד שילוט הנוגד את ההנחיות וכנגד שילוט אסור.

יש לכלול במסגרת תכנית העבודה השנתית של הפיקוח העירוני, פיקוח ואכיפה של הוראות חוק העזר ואמות המידה שייקבעו בנושא מודעות ושלטים. יש להפעיל מערך פיקוח ואכיפה בנושא שלטים, שיפעל בכל ימות השנה.

תשלום לספקים

פתיחת כרטיס ספק

1. נמצא, כי כל נתוני הספק בכלל זה נתונים "רגישים" מוזנים למערכת על ידי נציגת גזבר העירייה ואין עובדת/ת נוסף המאמת את הנתונים.
2. במדגם שנערך ב-שלושה (3) ספקים שנפתחו לפני שנת 2019 ושבעה (7) ספקים שנפתחו במערכת מהשנה 2019 ואילך נמצא כי, כל מסמכי הספקים שנפתחו לפני שנת 2019 אינם סרוקים במערכת הנהלת החשבונות. בעוד, שבכל כרטיסי הספק שהוקמו לאחר שנת 2019 כל המסמכים הנחוצים להקמת ספק נסרקו – תקין.

לצורך מניעת טעויות אנוש בהקלדת נתוני ספק, מומלץ למנות בעל תפקיד נוסף מטעם גזבר העירייה, שיבדוק את נכונות הנתונים שהוקלדו למערכת על ידי העובד המורשה.

סגירת חשבון ספק

נמצא, כי במערכת קיימת אפשרות לסגור ספק, אך השימוש באופציה זו מבוצע במקרים בודדים. מסקירת הביקורת עלה, כי אין סגירת ספקים אוטומטית במקרה של אי פעילות ממושכת של הספק.

מומלץ לקבוע, באמצעות נוהל/הנחייה, לסגור כרטיסי ספק בהתאם לקריטריונים שהעירייה תקבע. או להגדיר את המערכת הממוחשבת באופן כזה, שספקים ללא תקופת פעילות (התקופה תיקבע על ידי הגזברות), ייסגרו על ידי המערכת באופן אוטומטי, ופתיחתם תהיה מותנית בתהליך פתיחת ספק מחדש.

נתונים כספיים

מהנתונים הכספיים, כפי שבאו לידי ביטוי בדוחות שהונפקו ממערכת הנהלת החשבונות עלה כי, בשנת 2021 בוצעו 3,054 תשלומי באמצעות העברות מס"ב, המהווים כ-23% מכלל התשלומים. בשנת 2021 בוצעו 3,090 תשלומים באמצעות מס"ב המהווים כ-80% מכלל התשלומים ו-755 תשלומים באמצעות המחאה, המהווים כ-20% מכלל התשלומים.

במטרה לפשט את תהליך התשלומים ובמטרה למנוע טעויות אנוש, מומלץ להימנע, ככל האפשר, מביצוע תשלומים באמצעות המחאות ולהעדיף לבצע את התשלומים באמצעות העברות מס"ב או באמצעות העברות בנקאיות. ביצוע התשלומים באופן המתואר, ימנע את הצורך בהחתמה פיזית של כל הגורמים המורשים, ימנע ממקבלי המחאות את הצורך בהגעה פיזית למשרדי העירייה לצורך קבלת המחאה וכן את הסיכוי לאובדן המחאה/ות.

רכש באמצעות הליך מכרזי

נמצא כי, בשנת 2022 העירייה שילמה לספק סכום של 1,383,707 ₪ בגין עבודות אחזקה של מבנים.

במטרה להקטין את כמות הזמנות בגין תיקוני שבר במבנים עירוניים, הביקורת בדיעה כי יש להתקשר עם קבלנים באמצעות מכרז לעבודות אחזקת שבר, שיפוצים ובנייה. כמו כן, הביקורת בדיעה כי יש להתקשר עם קבלנים באמצעות מכרז לעבודות סלילה קטנות.

קיומם של מכרזים מעין אלה מקובל ברשויות רבות והוא מקל, באופן משמעותי, על ביצוע העבודות בתחומים אלה.

מוסר התשלומים

הביקורת ערכה בדיקה מדגמית של עמידה במועדי התשלום בכ-17 פרויקטים שבוצעו בשנים 2021 – 2021 ונמצא, כי מתוך הפרוייקטים שנדגמו בשנת 2021 בארבעה (4) פרויקטים חלה חריגה מהמועד האחרון לתשלום ובשנת 2022 היה עיכוב בתשלום בשלושה (3) פרויקטים. כמו כן נמצא, כי בשניים מהפרוייקטים התשלום בוצע סמוך למועד הגשת החשבונית (מזומן).

מומלץ לערוך נוהל מפורט, המגדיר את כלל המסמכים שעל כל מנהל פרויקט לצרף לצורך אישור חשבונית. במקרים בהם אישור החשבון נובע מאי צירוף כלל המסמכים על ידי אחד הגורמים, מומלץ לדרוש ממנהל הפרוייקט לתקן את תאריך החשבונית (באישור הקבלן המבצע). תיקון תאריך החשבונית כאמור, יוביל להקפדה על צירוף המסמכים והקלדת נתוני אמת המערכת הנהלת החשבונית.